

M.A. Semester - 3 (CBCS) Examination

Oct/Nov. - 2018

MAHABHASYA:PASPASAHNIKA AND SIDDHANTAKAUMUDI: BHVADIPRAKARANA
GRAMMAR (CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનો આવશ્યક સમજૂતી સાથે અનુવાદ કરો. (૧૪)
- Q-1 Translate with explanation any two of the following. (14)
- (i) कस्तर्हि शब्दः। येनोच्चारितेन सास्त्रालाङ्गूलककुदसुरविषाणिनां संप्रत्ययो भवति स शब्दः। अथवा प्रतीतपदार्थको लोके ध्वनिः शब्द इत्युच्यते। तद्यथा – शब्दं कुरू, मा शब्दः कार्षीः। शब्दकार्यं माणवक इति ध्वनिं कुर्वन्नेवमुच्यते। तस्माद् ध्वनिः शब्दः।
 - (ii) ऊहः खल्वपि। न सर्वैर्लिङ्-गैर्न च सर्वाभिर्विभक्तिभिर्वदे मन्त्राः निगदिताः। ते चावश्यं यज्ञगतेन पुरुषेण यथायथं विपरिणमयितव्याः। तत्रावैयाकरणः शक्नोति यथायथं विपरिणमयितुम्। तस्मादध्येयं व्याकरणम्।
 - (iii) याज्ञिकाः पठन्ति – दशम्युत्तरकालं पुत्रस्य जातस्य नाम विदध्याद् घोषवदाद्यन्तरन्तःस्थमवृद्धं त्रिपुरुषानूकमनरिप्रतिष्ठितम्। तद्धि प्रतिष्ठिततमं भवति। द्वयक्षरं चतुरक्षरं वा कृतं कुर्यान्न तद्धितं इति।
 - (iv) लघुत्वाच्छब्दोपदेशः लघीयाच्छब्दोपदेशः। गरीयानपशब्दोपदेशः। एकैकस्य शब्दस्य बहवोऽपभ्रंशाः। तद्यथा गौरीत्यस्य शब्दस्य गावीगोणीगोतागोपोतलिकेत्येवमादयोऽपभ्रंशाः।
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સૂત્રોને સ્પષ્ટપણે સમજાવો. (૧૪)
- Q-2 Explain clearly any two of the following Sutras. (14)
- (i) तिङ्-शित्सार्वधातुकम्।
 - (ii) तिङ्-स्त्रीणि त्रीणि प्रथममध्यमोत्तमाः।
 - (iii) पूर्वोऽभ्यासः।
 - (iv) अनद्यनते लङ्।
- પ્રશ્ન-૩ 'શબ્દાનુશાસનસ્ય પ્રયોજનનાનિ' પર સવિસ્તર નોંધ લખો. (૧૪)
- Q-3 Write a detailed note on 'શબ્દાનુશાસનસ્ય પ્રયોજનનાનિ' (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૩ શબ્દના દુષ્ટત્વ વિશે 'પસ્યશાહિનક' માં નિરૂપિત પતંજલિના વિચારો પર સવિસ્તર નોંધ લખો. (૧૪)
- Q-3 Write a detailed note on thoughts of patanjali about 'શબ્દદુષ્ટત્વમ્' in 'પસ્યશાહિનક' (14)
- પ્રશ્ન-૪ 'ભવન્તિ' રૂપસિદ્ધિની પ્રક્રિયા વર્ણવો. (૧૪)
- Q.4 Discuss the process of formation of verb 'ભવન્તિ' (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૪ 'બભૂવતુ' રૂપસિદ્ધિની પ્રક્રિયા વર્ણવો. (૧૪)
- Q.4 Discuss the process of formation of verb 'બભૂવતુ' (14)
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (૧૪)
- Q.5 Discuss in detail any Two of the following. (14)
- (i) अष्टादश तिङ्-प्रत्ययाः
 - (ii) लिङ्-ग लोट् लकारस्य अर्थः
 - (iii) नामाख्यातोपसर्गनिपाताः
 - (iv) 'व्याकरणम्' शब्दस्यार्थः
